

Drs. A. Boers

PR No. 26-85

**RAMING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1985
VAN DE BEDRIJVEN MET GROENTETEELT
IN DE OPEN GROND**

Juni 1986

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

**RAMING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1985 VAN DE BEDRIJVEN MET
GROENTETEELT IN DE OPEN GROND**

Boers, A.

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1986

10 p.

Vooruitlopend op de definitieve resultaten zijn de bedrijfsuitkomsten in 1985 (oogstjaar '85-'86) van de bedrijven met groenteteelt in de open grond geraamd. Naast ondernemersoverschot, arbeidsopbrengst en ondernemersinkomen worden de belangrijkste kostensoorten vermeld.

In 1985 heeft opnieuw enige teruggang plaatsgevonden van rentabiliteit en inkomen. De opbrengsten waren in nog sterkere mate dan in 1984 onvoldoende ter compensatie van de gemaakte kosten. Oorzaak is een lichte daling van het ha-produktieniveau dat tegen een nauwelijks hoger prijsniveau werd afgezet.

De positie van de diverse gewassen was zeer verschillend. Bij de meeste wintergroenten waren de opbrengsten als gevolg van lage prijzen bij een groter aanbod teleurstellend. De meeste zomergroenten behaalden daarentegen door de redelijke prijsvorming betere resultaten.

Groenteteelt/Ramingen/Rentabiliteit/Inkomen/Nederland

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. INLEIDING	5
2. BEREKENINGSWIJZE VAN DE GERAAMDE BEDRIJFSUITKOMSTEN	6
3. DE GERAAMDE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1985	7
BIJLAGE	
1. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeids- opbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de groenteteelt in de open grond in 1985 in vergelijking met de resultaten in 1984	9

1. Inleiding

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in de bedrijfseconomische resultaten van de groenteteelt in de open grond in 1985. Daar op dit tijdstip nog geen uitgewerkte LEI-boekhoudingen van de aan het rentabiliteits- en financieringsonderzoek deelnemende bedrijven beschikbaar zijn, moeten de resultaten worden geraamd.

Voor de groenteteelt in de open grond is per bedrijf het geraamde ondernemersoverschot - zijnde het verschil tussen opbrengsten en kosten - weergegeven. Het ondernemersoverschot is tevens per f 100,- kosten uitgedrukt. Daarnaast is de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer vermeld. De arbeidsopbrengst per ondernemer is samengesteld uit het ondernemersoverschot vermeerderd met de berekende vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer. Het ondernemersinkomen omvat de arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van de berekende en de betaalde rente, alsmede de ontvangen rentesubsidie.

De belangrijkste kostensoorten, de opbrengst en het ondernemersoverschot zijn tenslotte ook per eenheid teeltoppervlakte vermeld.

Een indruk van de verwachte resultaten op tuinbouwbedrijven is van belang voor het Ministerie van Landbouw en Visserij en voor het tuinbouwbedrijfsleven.

2. Berekeningswijze van de geraamde bedrijfsuitkomsten

De ramingen zijn uitgevoerd aan de hand van de kosten- en opbrengstenontwikkelingen die in 1985 t.o.v. 1984 zijn opgetreden. De cijfers van de bedrijfsuitkomsten in 1984 hebben hierbij mede als uitgangspunt gediend.

Informatie is ingewonnen omtrent de geldelijke opbrengsten in 1985 van groentegewassen (oogst 1985/86) van de deelnemende bedrijven aan het rentabiliteits- en financieringsonderzoek in de groenteteelt in de open grond. Daarnaast is in de berekeningen betrokken een aantal landelijke gegevens, zoals omvang van de beeelde arealen, veilingaanvoeren en prijsniveaus van de belangrijkste vollegrondsgroentegewassen (bronnen: CBS en PGF).

De ramingen van de kosten zijn gebaseerd op de gemiddelde prijsstijgingen van de afzonderlijke kostensoorten in 1985. Hierbij is tevens rekening gehouden met veranderingen in de verbruikte hoeveelheden.

Uitgaande van de basispremie en de gemiddelde kleinschaligheidstoeslag van de Wet Investerings Rekening (WIR) is voor 1985 de nieuwwaarde van de bedrijfsgebouwen en vaste installaties met 17%, en van de werktuigen, machines e.d. met 18% verlaagd. De kosten van rente en afschrijving worden gebaseerd op de nieuwwaarde van de betrokken bedrijfsmiddelen verminderd met de genoemde normatieve aanspraken op WIR-premies. Ook de waarde van de vaste plantopstanden is voor zover het elementen bevat waarvoor WIR-premie kan worden verkregen, dienovereenkomstig verminderd.

Bij de berekening van de rente over het in de slijtende duurzame produktiemiddelen geïnvesteerde vermogen is een rentevoet van 6½% aangehouden (1984 7%). Over het in de grond geïnvesteerde vermogen is 2½% en voor de vlottende middelen is 7½% rente berekend. De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en de meewerkende gezinsleden zijn op CAO-basis (incl. werkgeversaandeel in de sociale lasten) gewaardeerd. In de berekende arbeidskosten van de ondernemer is geen beloning voor leiding en toezicht opgenomen.

Zowel bij de berekening van de kosten als van de opbrengsten is rekening gehouden met veranderingen in de gemiddelde bedrijfsstructuur, waardoor de aandelen van de verschillende kostenfactoren kunnen wijzigen. Dit heeft tot gevolg dat de procentuele kostenstijging per bedrijf kan afwijken van die per eenheid van oppervlakte. Ook met de opbrengstmutatie kan dit het geval zijn.

3. De geraamde bedrijfsuitkomsten in 1985

Opbrengsten

In 1985 was het areaal groentegewassen in de open grond ca. 9% groter dan in 1984 (bron: CBS-meitelling en CBS-augustus/september steekproef).

De geldswaarde van de geveilde produkten van de oogst 1985/86 bedroeg ca. 5% meer dan in voorgaand seizoen. Deze omzetting is het gevolg van een toename van de aanvoer bij een gemiddeld vrijwel onveranderd prijspeil.

Gezien de uitbreiding van de betaalde oppervlakte is er sprake van een produktie- en omzetsdaling per ha met ca. 3%.

Voor de individuele gewassen wijkt de situatie vaak sterk af van het totaalbeeld van de sector.

Met betrekking tot het areaal kon een sterke groei worden vastgesteld bij augurk, sperciebonen, sla, peen, witlof, prei, schorseneren en knolselderij. Een beperktere groei vond plaats bij asperge, sluitkool en krotten, terwijl de arealen betaald met aardbei, andijvie, spinazie en spruiten vrij stabiel bleven.

Met betrekking tot de ha-opbrengst vond een positieve ontwikkeling plaats bij augurk, prei en spruiten. Daarentegen kwam de ha-opbrengst van sla, aardbeien, asperges en peen lager uit dan voorgaand seizoen.

Opmerkelijk is het verschil in prijsvorming tussen de zogenaamde "jaarprodukten" (afzetperiode kalenderjaar) en de "seizoenprodukten" (juli t/m juni) 1). De eerste groep geeft een prijsverbetering te zien van 7%, terwijl de tweede groep gemiddeld 10% in prijs daalde. Het aanbod van de eerste groep was dit seizoen dan ook nauwelijks groter dan in 1984; de aanvoer van de groep seizoenprodukten kwam in 1985/86 echter circa 10% hoger uit dan voorgaand seizoen. De omzetting in de totale sector van 5% is geheel afkomstig vanuit de categorie "jaarprodukten".

Op grond van bovenstaande ontwikkelingen wordt voor de steekproefbedrijven van het rentabiliteits- en financieringsonderzoek in de groenteteelt in de open grond in 1985 een lichte daling (1%) van de opbrengst groenten verwacht. Hierbij is uitgegaan van 2% vergroting van de gemiddelde teeltoppervlakte per bedrijf.

- 1) Tot de belangrijkste "jaarprodukten" behoren aardbeien, bladgroenten (sla, andijvie, spinazie), bospeen, bonen, bloemkool, augurken, witlof en asperges. Tot de belangrijkste "seizoenprodukten" behoren sluitkool, spruiten, prei en peen.

Kosten

Op grond van de ontwikkeling van de hoeveelheden en de prijzen van de ingezette produktiemiddelen is ten opzichte van het voorgaande jaar in 1985 een toename van de totale kosten te verwachten met ca. 4% per bedrijf (2% per ha).

Voor de kosten van materialen (w.o. zaad-, plant- en pootgoed) werd een verhoging ingecalculeerd van 6%.

Voor de belangrijkste kostencategorie arbeid (ca. 45%) is een stijging geraamd van 4%. Per uur namen de kosten met ca. 2% toe.

In samenhang met de geraamde opbrengstontwikkeling wordt voor de afleveringskosten slechts een beperkte toename (3%) verondersteld. De laatste jaren vond er een regelmatige stijging plaats van de afschrijvingskosten van duurzame produktiemiddelen. Hierbij speelden de vastleggingen in meerjarige plantopstanden een belangrijke rol. Ten aanzien van de totale afschrijvingskosten is een voortzetting van de ontwikkeling van de afgelopen jaren verondersteld (+7%).

Voor de rentekosten wordt evenals in een aantal voorgaande jaren - als gevolg van het gedaalde rentepeil - nauwelijks enige stijging verwacht (1%). Voor de overige kosten wordt een toename van 2% geschat.

Bedrijfsuitkomsten

De totale bedrijfsopbrengsten inclusief de berekende aanwas van vaste plantopstanden en de overige (niet-groenten) opbrengsten zal vermoedelijk 1% lager zijn dan in 1984.

Met deze verwachtingen van lagere opbrengsten en hogere kosten zullen de bedrijfsuitkomsten in 1985 ongunstiger zijn dan in 1984. Het gemiddelde verlies wordt geraamd op 21% van de kosten (1984 17% verlies). Per ha groenteteelt in de open grond betekent dit een verslechtering van ca. f 1300,-.

De arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer worden becijferd op gemiddeld f 23500,- en f 33900,- (vorig jaar f 29600,- resp. f 40000,-).

De uitkomsten van de groentebedrijven zijn weergegeven in bijlage 1.

Bijlage

Bijlage 1. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de groenteteelt in de open grond in 1985 in vergelijking met de resultaten in 1984

	Groenteteelt in de open grond in Nederland	
	1984	1985
Oppervlakte groente en vroege aardappelen in de open grond gemiddeld per bedrijf (ha)	7,53	7,68
1. Uitkomsten		
a. per bedrijf		
kosten	243.600	253.100
opbrengsten	<u>201.300</u>	<u>199.800</u>
ondernemersoverschot	-42.300	-53.300
idem per f 100,- kosten	-17	-21
b. per ondernemer		
arbeidsopbrengst 1)	29.600	23.500
ondernemersinkomen 2)	40.000	33.900
2. Uitkomsten per ha		
Kosten:		
arbeid	14.900	15.200
rente	2.800	2.800
afschrijving	3.900	4.100
materialen	4.000	4.100
afleveringskosten	2.000	2.000
diverse kosten	4.700	4.700
Totale kosten	<u>32.300</u>	<u>32.900</u>
Opbrengsten:		
groente en vroege aardappelen	23.500	22.800
aanwas vaste plantopstanden	900	900
overige opbrengsten	<u>2.300</u>	<u>2.300</u>
Totale opbrengst	26.700	26.000
Ondernemersoverschot	-5.600	-6.900
1) Ondernemersoverschot + berekende kosten voor de handenarbeid van de ondernemer.		
2) Arbeidsopbrengst + saldo van berekende en betaalde rente + rentesubsidie.		